

DA GASTRONOMIA AO COÑECIMENTO

A. LÓPEZ

A primeira necesidade dos homes primitivos, cando os tempos aínda non eran historia, foi a de comer. Mais, cando o individuo tiña o bandullo cheo, logo dunha lixeira sonadía, observaba. Miraba de arriba a abaixo os restos óseos do zanco de ave comido. Despois de miralo moito utilizouno, fixo con el agullas ou coiteles e de aí naceu a cultura. Pero non contento con iso, ao día seguinte matou, matou un animal para ver como era por dentro, con calma, apatando capa por capa, diseccionando pouco a pouco, probando e poñéndolle nome ás vísceras. Da curiosidade e observación naceu o coñecemento, quizá dese acto cruel quede no subconsciente colectivo o sadismo cara os animais, o dano incesante, a experimentación dexenerada, pois non se coñece o motivo desa acción. Pero non é este o tema que hoxe nos ocupa.

Retomando o tema gastronómico do coñecemento chegamos a Cunqueiro, pesoa moi achegada ao mar sobretodo desde o prato, mais tamén dun xeito curioso e observador, don Álvaro de seguro que utilizou o método científico para clasificar os produtos do mar polo seu sabor, repetía unha e outra vez o fenómeno, até dar cunha categoría para cada espécime.

Pero ao igual que os homes primitivos, non satisfeito con iso científicos deron ao marisco, quizá saber máis e ficou abraado cando descubriu que a centola se chamaba *Maia squinado*; a langosta *Palinuro elephas* e a nécora *Portunus puber* (revisada ac-

tualmente a nomenclatura foi aceiteada *Necora puber*) e quedou fascinado porque estes nomes levábano directamente á antigüidade, á mitoloxía grega e romana. Perguntábase como os científicos lles puxeron eses nomes divinos e helénicos a estas especies, quizá os primeiros estudiosos puxéronlles eses nomes por non chamarlles "Meu deus", "Estrela entre os mariscos" ou "Oh señor, señor" ao probar as suas entrañas na meticulosa disección, como xa fixera hai milleiros de anos o prehomínido curioso.

Ao coñecer todo isto de seguro que don Álvaro iría máis unha vez probar estas especies, para deixar correr o seu maxín polo ceo buscando as Pléiades e entre elas a Maia, a estrela máis fermosa, ou pola Eneida seguindo o rumbo da nave de Eneas que é guiada polo piloto Palinuro, ou quizá invocando ao deus Portunus protector dos portos romanos para que se dei-

xase cair polas nosas costas.

E unha vez rematado o prato pensou, rememorando a Bertrand Russell cando soubo que os melocotóns proviñan de China, "dende que souben todo isto gústame moito máis".

Cando un investigador denomina un ser vivo sempre ten unhas razóns, pode utilizar un criterio descritivo (da morfoloxía, lugar onde habita, etc.), pode referilo a un feito comemorativo, ou a unha persoa importante, ou simplemente aplicar un criterio particular. De aí que haxa nomes fermosos e suxerentes, de significado mitolóxico ou con referencias literarias, mais tamén é posible que se esqueza o motivo polo cal se denominou así ou puder ser que, co tempo, se perda o seu significado e con isto, parte da historia que agachan tras o seu nome xenérico e o seu apelido específico.

Unha razón máis para denominar un ser vivo é a gastronómica, non hai máis que ver como nomeou Linneo o mexillón, o croque ou a ostra, co apelido de "edule" (*ostrea edule*) que se podería relacionar co verbo latino *edere* que significa nutrir, sen dúbida nengunha, Linneo coñecía ben esas especies, pois, como describíalas sen o seu sabor!

O exemplo máis claro é o do niscalco, un sabroso cogumelo abondoso baixo dos piñeiros, que ten como nome científico *Lactarius deliciosus*, e non merece máis comentario, de seguro que de sabelo D. Álvaro, sería o seu prato preferido.

(A propósito di: "Con la marisqueira galega. Fábulas y leyendas de la mar". A Cunqueiro)

Celebrouse en Mallorca o VII Encontro Galeuzca Os escritores galegos reclaman maior atención das autoridades para o galego

■ x.c.

Durante a pasada fin de semana celebrouse en Mallorca o VII Encontro de Escritores Galegos, Bascos e Cataláns (Galeuzca) durante o que se debatiron ponencias sobre a creación literaria diante da homoxeneización cultural, a crise da poesía na sociedade tecnolóxica e a historia da narrativa nunha dialéctica actual. O encontro decidiu estimar nunha próxima asemblea a entrada en futuros eventos dos escritores asturianos en lingua propia.

O pasado domingo día 14 remataron en Palma de Mallorca os VII Encontros Galeuzca no que participaron 15 escritores galegos. O Encontro, estruturado en ponencias elaborou un comunicado final que critica a homoxeneización cultural imposta polo mercado dominante, "que se traduce nunha universalización destructiva das nosas linguas e cultura, nun proceso de etnocidio paralelo ao deterioro do mundo físico. O noso posicionamento ante esta realidade defende a intercomunicación entre iguais e para conseguila reivindicamos unha política cultural, educativa e editorial que asuma a defensa das nosas culturas nacionais".

Noutra parte do comunicado faise referencia explícita á poesía e a súa depreciación no mercado da cultura, "contestamos a depreciación da literatura e en especial da Poesía no mundo

Uxío Novoneyra

actual e avogamos pola súa difusión através do libro en primeiro lugar e de todos os medios que a tecnoloxía moderna ofrece". Finalizan cunha referencia ao ensino e aos melos de comunicación "que deben colaborar na loita pola recuperación do mundo oral e da memoria colectiva".

Os escritores galegos suscribiron un escrito dirixido ás autoridades institucionais galegas, no que se manifiestan "ante o evidente estancamento no proceso de normalización da lingua nos últimos anos tanto no campo do ensino como no da Administración", instando aos máximos representantes "dos poderes legislativo e executivo, así como aos rectores das universidades galegas e outras persoalidades e institucións, para que den un verdadeiro paso adiante no proceso de normalización da lingua, signo da nosa identidade e forma da nosa nación". Os asinantes, que formaban parte da delegación da AELG, eran Uxío Novoneyra, María Xosé Queizán, Miguel Anxo Fernández Vello, Xosé María Álvarez Cáscale, Lino Braxe, Miguel San-de, Cesáreo Sánchez, Xavier R. Baixeras, Eloi Caldeiro, Xosé Lois García, Manuel Forcadela, Xoán Ignacio Taibo, Xosé Porto Matalobos, Anxeles Penas e Xosé Manuel Martínez Oca. □

Atención á banda deseñada do Norte de Portugal II Encontro de comiqueiros en Ourense desde os días 22 ao 27 de Outubro

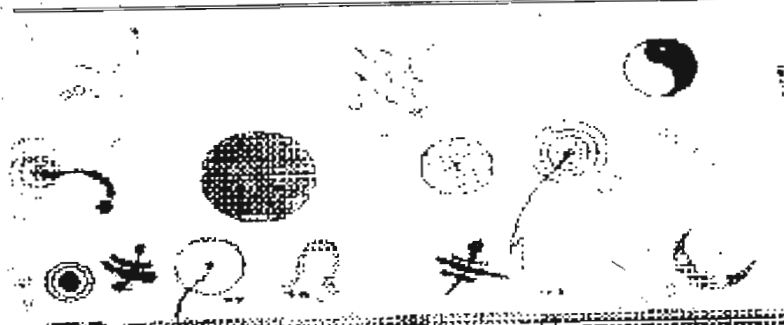
Do 19 ao 27 de Outubro vanse celebrar en Ourense as II Xornadas de Banda Deseñada de Ourense que organizan o Frente Comixário e máis á Casa da Xuventude. O encontro, o máis importante que se realiza no noso país, serve tamén de encontro cos comiqueiros do Norte de Portugal.

As Xornadas de Ourense estrutúranse en exposicións, debates e outro tipo de actividades de obriga atención polos interesados do xénero. No campo das exposicións, presentes en case todas as sás posíbeis da cidade das Burgas, estarán a adicada á xoven BD portuguesa, "Mas criacións"; "Debuxantes en Banda", dos novos criadores da historieta galega; "Papel de Mulleres", unha escolma realizada polo Instituto de la Juventud, "Mujeres Jóvenes" e "Medios Revoltos"; "La Chavalita", comic

do portugués Artlindo Fagundes; "Best Of...", obras orixinais do portugués José Morais; "Comic-Saurios", orixinais do número 2 da revista "Frente Comixário"; "Para sair do paso" exposición dos mellores traballos do artista ourensán Tito; "Artecomixário", os últimos doce anos de Andrés Fortes e "Obras de Pepe Carreiro" con traballos do coñecido humorista vigués.

Entre as outras actividades a reseña deste encontro, o grupo ourensán "Phanzymex" organiza unha exposición con materiais de diversa procedencia; unha mesa redonda sobre "A BD e outras artes"; un encontro cos ensinantes, unha mostra de vídeos e un "Obradoiro de BD" durante os días 22, 23, 24 e 25 na Escola de Artes Aplicadas e Oficinas Artísticas.

Os días 25 a 27 celebraranse as xuntanzas galaico-portuguesas da BD e pecharase o 27 cun encontro informal entre debuxantes, guionistas, editores e diferentes expertos, cunha Festa de Clausura desde a meia tarde do 27. □

CONGRESO INTERNACIONAL DA CULTURA GALEGA

Do 22 ó 27 de outubro de 1990 SANTIAGO DE COMPOSTELA

CONSELLERÍA DE CULTURA E XUVENTUDE Dirección Xeral de Cultura